

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ**

для студентів спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)), освітньої програми 014.021 Англійська мова і література усіх форм навчання

Луцьк – 2023

УДК 37(072)

М54

Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Педагогічна майстерність» для студентів спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)), освітньої програми 014.021 Англійська мова і література усіх форм навчання [Електронний ресурс] / уклад. : О.В. Золотарьова, М.М. Кабанець, Г.В. Піскурська та ін. – Луцьк : ДонНТУ, 2023. – 31 с.

Методичні рекомендації включають узагальнені рекомендації до виконання різних видів самостійної роботи студентів з дисципліни «Педагогічна майстерність». Методичні рекомендації містять теми для самостійного опрацювання, теми вибіркового творчих робіт, теми семінарських занять і питання для обговорення. Надано список літератури та інформаційних джерел для підготовки до занять і іспитів. Представлені критерії оцінювання різних видів роботи студентів з даної дисципліни.

Укладачі:

Золотарьова О. В., доцент, канд. пед. наук, доцент кафедри МП

Кабанець М. М., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри МП

Піскурська Г. В., доцент, канд. пед. наук, доцент кафедри МП

Попова О. В., канд. пед. наук, доцент кафедри МП

Скирда А. Є., доцент, канд. пед. наук, доцент кафедри МП

Рецензент: Клименко Н.Б., доцент, канд. філол. наук, доцент кафедри МП.

Відповідальний за випуск:

Кабанець М. М., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри МП

Затверджено навчально–методичним відділом ДВНЗ «ДонНТУ»

Протокол № 4 від 31.01.2023 р.

Розглянуто на засіданні кафедри мовної підготовки

Протокол № 1 від 06.01.2023 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Теми семінарських занять	5
Теми для самостійного вивчення	12
Індивідуальне завдання	16
Питання для самостійної перевірки знань	19
Критерії оцінювання знань студентів	21
Питання до підсумкового контролю	22
Список рекомендованої літератури	24
Інформаційні джерела	26
Додатки	28

ВСТУП

Педагогічна майстерність є професійно орієнтованою дисципліною, яка передбачає формування у студентів професійно-методичної компетентності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.

Методичні рекомендації з дисципліни «Педагогічна майстерність» допоможуть студентам ефективно підготуватися до семінарських занять, самостійно перевірити ступінь засвоєння теоретичного матеріалу, підготуватися до підсумкового контролю, а також правильно організувати свою самостійну роботу.

Семінарські заняття з дисципліни зорієнтовані на формування у студентів основних педагогічних умінь і поглядів стосовно педагогічної взаємодії з учнями і їх батьками, виконання практичних завдань, ситуаційних вправ і тестових завдань, організацію навчальних ігор, планування навчальних занять, обговорення та аналіз студентами різноманітних педагогічних задач і ситуацій, роботу з навчальною інформацією, яка була опрацьована самостійно. Теми семінарських занять супроводжуються питаннями і завданнями, які студент готує заздалегідь. До кожного заняття додається окремий перелік рекомендованої літератури для підготовки.

Методичні рекомендації містять теми індивідуальних робіт, рекомендації і вимоги до їх виконання, критерії оцінювання.

Вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» передбачає як теоретичну, так і практичну складові, що сприяє оволодінню професійно-методичними знаннями та вміннями вчителя іноземної мови і зарубіжної літератури, та має забезпечити підготовку до проходження студентами переддипломної педагогічної практики та подальшої професійної діяльності. Робоча програма дисципліни «Педагогічна майстерність» передбачає наступні види робіт: аудиторну (лекції, семінарські заняття та консультації), самостійну (підготовка до семінарських занять і самостійне опанування визначених тем) та підготовку індивідуального завдання.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття

Педагогічна майстерність та шляхи її розвитку

План заняття:

1. Педагогічна діяльність та її сутність.
2. Функції вчителя.
3. Професійні вимоги до сучасного вчителя.
4. Педагогічна майстерність та шляхи її розвитку.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає особливість педагогічної професії.
2. Якою є структура педагогічної діяльності.
3. Які види діяльності реалізуються в процесі реалізації діяльності педагога.
4. Які шляхи підвищення педагогічної професії можна реалізовувати вже під час навчання у вищому педагогічному закладі.
5. Що ви робите з метою підвищення своєї професійної майстерності.

Література і джерела:

[1], [2], [15], [16], [23], [24], [25].

Семінарське заняття

Особливості педагогічного спілкування

План заняття:

1. Педагогічне спілкування і його особливості.
2. Функції і види педагогічного спілкування.
3. Структура педагогічного спілкування.
4. Майстерність індивідуальної педагогічної бесіди.
5. Стили педагогічного спілкування.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає особливість педагогічного спілкування.
2. Навіщо вчителю майстерність вміння вести індивідуальну педагогічну бесіду.
3. Що таке педагогічний вплив і як він відбувається.

4. Назвати основні стилі педагогічного спілкування та визначити їх переваги та недоліки.

5. Бар'єри у педагогічному спілкуванні. Якими вони можуть бути і як їх долати.

Література і джерела:

[1], [2], [4], [10], [12], [15], [16], [20], [23], [24], [25].

Семінарське заняття Педагогічний конфлікт

План заняття:

1. Педагогічний конфлікт і його особливості.
2. Учасники педагогічного конфлікту.
3. Причини педагогічних конфліктів.
4. Шляхи уникнення та вирішення педагогічних конфліктів.

Питання для обговорення:

1. Наведіть приклади педагогічних конфліктів з літературних творів або кіно.
2. Запропонуйте своє бачення запобігання або розв'язання педагогічних конфліктів у наведених до прикладу ситуаціях.
3. Чи були ви свідками або учасниками педагогічного конфлікту у школі або іншому навчальному закладі. Проаналізуйте поведінку учасників конфлікту і висловіть своє враження від ситуації, що склалася.
4. Що таке самоконтроль і саморегулювання вчителя. Чому вони важливі.

Література і джерела:

[1], [2], [4], [14], [19], [20], [23], [24], [25].

Семінарське заняття Педагогічна культура вчителя

План заняття:

1. Педагогічна культура вчителя, її компоненти.
2. Педагогічний такт і його важливість.
3. Шляхи та засоби розвитку педагогічної культури.

Питання для обговорення:

1. Як ви розумієте поняття «культура зовнішнього вигляду вчителя».
- Якими є складові компоненти цього поняття.
2. Які уміння вказують на культуру педагогічного спілкування вчителя.
3. Чому вчителю важливо володіти педагогічним тактом.
4. Наведіть приклади безтактовної поведінки вчителя (з особистого досвіду, кіно, літературних творів).

Література і джерела:

[1], [2], [3], [4], [11], [12], [19], [20], [21], [23], [26].

Семінарське заняття

Авторитет педагога

План заняття:

1. Педагогічна майстерність і авторитет вчителя.
2. Структура авторитету вчителя.
3. Критерії і рівні авторитету вчителя.

Питання для обговорення:

1. Якими є шляхи формування педагогічного авторитету.
2. Якими, на ваш погляд, є показники наявності вчительського авторитету.
3. Наскільки важливо для вчителя мати авторитет у своїх учнів. Поясніть чому.
4. Чи існує, на ваш погляд, залежність ступеня авторитетності вчителя від віку учнів.
5. У учнів якого віку завоювати авторитет вчителю найскладніше і чим це може пояснюватися.
6. Як допомагає авторитет вчителю у роботі з батьками учнів.

Література і джерела:

[1], [2], [4], [10], [13], [14], [19], [23], [25].

Семінарське заняття

Інклюзивна освіта як можливість навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу

План заняття:

1. Інклюзивна освіта.
2. Інклюзивний освітній заклад.
3. Особливості роботи вчителя у інклюзивному класі.

Практичне завдання:

1. Хто такі діти з особливими освітніми потребами.
2. За якими програмами навчаються учні з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому навчальному закладі.
3. За якими програмами навчаються учні з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому навчальному закладі.
1. Що таке індивідуальна програма розвитку. Де вона реалізується – вдома чи у школі?
2. З яких компонентів складається індивідуальна програма розвитку.
3. Що таке індивідуальна форма навчання.
4. Хто має право на індивідуальне навчання. Що є підставою для організації індивідуальної форми навчання.
5. Чи може дитина з особливими освітніми потребами навчатися за дистанційною формою навчання.
6. Зарубіжний досвід роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби.

Література і джерела:

[6], [8], [9], [17], [19], [24], [27].

Семінарське заняття

Майстерність роботи з обдарованими школярами

План заняття:

1. Види обдарованості дітей.
2. Особливості вікової обдарованості.
3. Форми навчання обдарованих дітей в Україні.
4. Робота вчителя у класі або закладі для обдарованих дітей.

Питання для обговорення:

1. Які існують шляхи виявлення обдарованих дітей (діагностика різних видів обдарованості дітей).

2. Екстернат як форма навчання обдарованих дітей.
3. Чим відрізняється робота вчителя у класі для обдарованих учнів.
4. Які вимоги висуваються до вчителів обдарованих школярів.
5. Українська мережа роботи з обдарованими дітьми.
6. Зарубіжний досвід роботи з обдарованими дітьми.
7. Навчання іноземних мов у спеціалізованому загальноосвітньому навчальному закладі.

Література:

[1], [2], [6], [8], [19], [20], [22], [24].

Періодичні видання:

[2], [7], [8], [9].

Інформаційні джерела:

[1], [2], [3], [4], [7], [10], [12].

Семінарське заняття Мистецтво виховання

План заняття:

1. Педагогічна майстерність виховання дітей шкільного віку.
2. Вікові особливості виховання школярів.
3. Форми і засоби виховання учнів загальноосвітнього навчального закладу.
4. Особливості майстерності вчителя у підготовці, організації і проведенні позаурочних виховних заходів у школі.

Питання для обговорення:

1. У чому полягають особливості виховання дітей різного шкільного віку.
2. Виховні завдання класного керівника.
3. Виховні можливості вчителя іноземної мови і зарубіжної літератури.
4. Робота з важковиховуваними дітьми.
5. Причини поганої поведінки дітей.
6. Взаємодія вчителя і батьків у процесі виховання школяра.
7. Роль вчителя у вихованні учнівського колективу.

Література і джерела:

[1], [2], [15], [16], [23], [24], [25].

Семінарське заняття

Шляхи підвищення педагогічної майстерності

План

1. Основні шляхи підвищення педагогічної майстерності вчителя.
2. Необхідність розвитку особистісних якостей педагога.
3. Важливість підвищення професійного рівня педагога.

Питання для обговорення:

1. Чому постійне підвищення педагогічної майстерності вчителя є необхідним.
2. Сутність саморозвитку, самовиховання та самовдосконалення педагога.
3. Якими є основні форми і засоби підвищення педагогічної майстерності шкільного вчителя.

Практичне завдання:

1. Зробити самоаналіз особистісних якостей. Визначити, які ваші особистісні якості потребують обов'язкового подальшого розвитку або вдосконалення.
2. Скласти список шляхів підвищення педагогічної майстерності вчителя іноземної мови і зарубіжної літератури.

Література та джерела:

[1], [2], [4], [6], [8], [13], [15], [16], [24].

Семінарське заняття

Сучасні технічні засоби індивідуалізації та оптимізації вивчення іноземних мов

План

1. Сучасні технічні засоби, що допомагають у навчанні іноземних мов.
2. Сучасні комп'ютерні програми для вивчення іноземних мов.
3. Мобільні додатки для вивчення іноземних мов.

Питання для обговорення:

1. Наскільки ефективними є технічні засоби у навчанні іноземних мов.
2. Без яких технічних засобів неможливо уявити сучасний процес навчання та вивчення іноземних мов.
3. Наведіть приклади комп'ютерних програм, які можуть допомогти школярам у вивченні іноземної мови.

4. Проаналізуйте окремі мобільні додатки для вивчення іноземної мови.

5. Як сучасні технічні засоби можуть індивідуалізувати процес вивчення іноземних мов.

6. Наскільки сучасні технічні засоби можуть допомогти в оптимізації навчання іноземних мов.

Практичне завдання:

1. Написати невеличкий роздум на тему: «Сучасні технічні засоби вивчення іноземної мови – помічники чи загроза сучасним і майбутнім вчителям?»

Подумайте, чи не залишать технічні засоби вчителів без роботи у майбутньому. У чому переваги і недоліки навчання лише за допомогою технічних засобів. Роль вчителя у сучасному навчальному процесі. Як змінилася роль вчителя за останні десятиліття і як вона може змінитися у майбутньому.

Література і джерела:

[1], [2], [4], [5], [6].

Семінарське заняття

Презентація індивідуальних робіт студентів

План заняття

1. Презентація індивідуальної роботи кожним студентом.
2. Коротке обговорення роботи по суті.

Практичне завдання:

1. Написати реферат за темою індивідуального завдання.
2. Підготувати коротку презентацію своєї роботи.

Зверніть увагу!

***** При підготовці до усіх семінарських занять рекомендовано використовувати не лише вказані літературні джерела, а й інформаційні джерела, що містяться у тому ж розділі.

****** Студент також може самостійно знаходити і використовувати літературні та інформаційні джерела. Проте слід звертати увагу на їх науково-методичну надійність і доведеність.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

Тема 1: Умови і фактори ефективності навчального процесу

1. Розглянути, які саме умови і фактори забезпечують ефективність навчального процесу.
2. З'ясувати, які саме з них залежать від педагогічної майстерності вчителя.
3. Встановити, які існують шляхи підвищення ефективності навчального процесу.

Література та джерела:

[1], [2], [4], [15], [16], [23], [24], [25].

Тема 2: Засоби забезпечення міцності знань учнів

1. Виявити засоби забезпечення міцності знань школярів.
2. Роль і професіоналізм вчителя у забезпеченні міцності знань учнів.

Література та джерела:

[1], [2], [4], [10], [13], [23], [24], [25].

Тема 3: Шляхи підвищення мотивації учнів до навчання

1. Дати визначення мотивації до навчання.
2. З'ясувати, які існують шляхи підвищення мотивації школярів до навчання і як вони працюють на різних вікових етапах.
3. Визначити роль майстерності педагога у підвищенні мотивації учнів до навчання.
4. Виявити шляхи підвищення мотивації до вивчення іноземної мови школярами.
5. Виявити шляхи підвищення мотивації до читання літератури школярами.

Література та джерела:

[1], [2], [4], [10], [13].

Тема 4: Оцінювання знань і умінь учнів

1. Ознайомитись з системою оцінювання знань і умінь школярів на різних вікових етапах.
2. Які засоби оцінювання є найбільш ефективними на різних вікових етапах.
3. Порівняти системи оцінювання знань і умінь школярів в Україні та за кордоном.

Література та джерела:

[1], [2], [15], [16], [23], [24].

Тема 5: Становлення та розвиток педагогічної кваліфікації

1. Дати визначення терміну «педагогічна кваліфікація».
2. Визначити складові педагогічної кваліфікації.
3. Визначити етапи становлення і розвитку педагогічної кваліфікації.
4. Встановити шляхи підвищення педагогічної кваліфікації.

Література та джерела:

[1], [2], [4], [13], [18], [19], [24], [25], [26].

Тема 6: Вивчення передового педагогічного досвіду

1. Встановити, який педагогічний досвід вважається передовим.
2. Визначити сучасні можливості вивчення передового педагогічного досвіду.
3. Розглянути шляхи вивчення передового педагогічного досвіду зі своєї спеціальності.

Література:

[6], [9], [17], [22], [23].

Періодичні видання:

[1-9].

Інформаційні джерела:

[1], [3], [6], [7], [10], [11], [12], [14], [15].

Тема 7: Вивчення українського та зарубіжного досвіду роботи з обдарованими дітьми

1. Визначити типи обдарованості дітей та їх особливості.
2. Проаналізувати вікові, психологічні та індивідуальні особливості обдарованих дітей.
3. З'ясувати, чим відрізняється робота вчителя зі звичайними дітьми від роботи з дітьми, що мають високі освітні потреби.
4. Розглянути зарубіжний досвід роботи з обдарованими дітьми.
5. Проаналізувати зарубіжний досвід навчання обдарованих учнів загальноосвітніх навчальних закладів з точки зору його ефективності і можливості запозичення.

Література:

[1], [2], [6], [8], [19], [20], [22], [24].

Періодичні видання:

[2], [7], [8], [9].

Інформаційні джерела:

[1], [2], [3], [4], [7], [10], [12].

Тема 8: Вивчення педагогічного досвіду роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби. Інклюзивна освіта в Україні та за кордоном.

1. Педагогічна майстерність роботи вчителя в інклюзивному класі.
2. Розглянути педагогічний досвід роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби, в Україні та за кордоном.
3. Вивчити особливості контролю знань і умінь учнів в інклюзивних класах.

Література та джерела:

[8], [9], [17], [19], [27].

Тема 9: Читання творів В.О. Сухомлинського

«Сто порад вчителю» і «Серце віддаю дітям»

1. Прочитати твори В.О. Сухомлинського «Сто порад вчителю» і «Серце віддаю дітям».

2. Визначити педагогічну цінність робіт Сухомлинського для розвитку української педагогічної думки.

Практичне завдання:

1. Скласти тези основних педагогічних ідей Сухомлинського.

2. Розробити план-конспект заняття з естетичного розвитку школярів засобами іноземної мови або зарубіжної літератури.

Література та джерела:

1. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям. – К.: Радянська школа, 1988. – 304 с.

2. Серце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський. – Київ: Радянська школа, 1974. – 288 с.

Тема 10: Складання індивідуальної програми професійного саморозвитку

1. Індивідуальний план і програма професійного розвитку педагога.

2. Цілі і завдання індивідуального плану розвитку майбутнього педагога.

Практичне завдання:

1. Скласти індивідуальну програму професійного розвитку на найближчі три роки. Вказати не тільки планові заходи, а і строки і шляхи їх реалізації.

Література та джерела:

[1], [2], [19], [24].

Тема 11: Виконання індивідуальної роботи (написання реферату)

1. Вивчити вимоги виконання і оформлення індивідуальної роботи.

2. Визначити цілі і завдання роботи.

3. Проаналізувати літературні та інформаційні джерела за темою реферату.

4. Написати реферат і підготуватися до його презентації на семінарському занятті. Вимоги до написання та оформлення роботи і теми, що пропонуються, містяться у наступному розділі Методичних вказівок.

Тема 12: Підготовка до підсумкового контролю

1. Підготуватися до підсумкового (семестрового) контролю за вивченими темами з дисципліни.

Література та джерела:

Матеріали конспектів лекцій, семінарських занять та самостійної роботи, літературні та інформаційні джерела, запропоновані в даних Методичних рекомендаціях, а також додаткова література за вибором студента.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота є обов'язковою складовою процесу науково-методичної та професійної підготовки бакалавра за спеціальністю 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)) освітньої програми 014.021 Англійська мова і література.

Виконання індивідуального завдання є окремою формою самостійної творчої роботи студента. Індивідуальна робота перевіряє не лише теоретичну і практичну підготовку майбутнього фахівця, а також його вміння працювати з літературою і джерелами, досліджувати, аналізувати, систематизувати, узагальнювати або порівнювати науково-педагогічний та науково-методичний досвід, навчає вести педагогічне дослідження під керівництвом викладача. Підготовка цих робіт дає можливість студентам: систематизувати здобуті теоретичні знання, перевіряти їх якість, науково і творчо мислити, розвивати пізнавальну активність, аналізувати та порівнювати різні підходи щодо розв'язання певної педагогічної проблеми.

Індивідуальна робота розвиває здатність студента до самостійного осмислення педагогічної проблеми, формує вміння чітко та логічно викладати свою думку, перевіряє рівень володіння сучасними методами дослідження, здатність застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, аналізувати і систематизувати факти, а також вміння формулювати цілі і завдання, висновки, оформляти списки літературних джерел.

Індивідуальна робота Педагогічної майстерності виконується у формі реферату. Робота виконується протягом семестру і подається викладачу у паперовому вигляді в кінці семестру у визначений термін. На останньому семінарському занятті студенти представляють результати своєї роботи у вигляді короткої презентації. Студент може обрати тему з тих, що запропоновані викладачем, а також запропонувати свою тему з огляду на свої професійні інтереси, узгодивши її з викладачем.

Тематика індивідуальних робіт:

1. Функції вчителя в сучасному загальноосвітньому навчальному закладі.
2. Мотивація до професійної діяльності сучасного вчителя.
3. Ідеал вчителя на сучасному етапі розвитку освіти.
4. Педагогічний імідж вчителя.
5. Виховні ідеї А. С. Макаренка і їх сучасне прочитання.
6. Акторство як особливість педагогічної діяльності.
7. Професійно значущі якості вчителя як основа його ефективної діяльності.
8. Особистісні якості вчителя і їх важливість для успішної педагогічної діяльності.
9. Феномен професійного вигорання вчителя: причини і шляхи подолання.
10. Критерії педагогічної майстерності сучасного вчителя.
11. Дослідження домінуючих прийомів педагогічної взаємодії зі школярами юнацького віку.
12. Педагогічний такт і маніпулювання вчителя.
13. Мистецтво розроблення і реалізації творчого задуму уроку.
14. Когнітивна установка учнів на урок: сутність, труднощі, техніка створення.
15. Майстерність учителя в побудові евристичної бесіди на уроці.
16. Техніка активного слухання вчителя на уроці.
17. Завдання і надзавдання сучасного уроку: теорія та практика навчання.
18. Майстерність учителя в забезпеченні ситуацій успіху учнів на уроці.
19. Урок як духовне спілкування вчителя з учнями (на основі педагогічного досвіду В. Сухомлинського).
20. Педагогічні ідеї виховання дітей та підлітків А.С. Макаренка.
21. Техніка налаштування вчителя на публічну творчу діяльність.
22. Порівняльна характеристика особистісно орієнтованого і формально-рольового спілкування класних керівників.
23. Гуманістична спрямованість педагогічної взаємодії.
24. Шляхи розвитку педагогічної спостережливості.
25. Особливості професійного мислення вчителя.
26. Професійна компетентність вчителя.
27. Професійна майстерність вчителя іноземних мов.
28. Професійна майстерність вчителя зарубіжної літератури.
29. Майстерність реалізації культурологічних завдань на уроках іноземної мови та/або зарубіжної літератури.

30. Освіта обдарованих в Україні.
31. Зарубіжний досвід роботи з обдарованими.
32. Інклюзивна освіта в Україні.
33. Особливості інклюзивного навчання і виховання.
34. Педагогічна творчість вчителя.
35. Педагогічні здібності і готовність до педагогічної діяльності.
36. Майстерність організації цілісного і ефективного навчально-виховного процесу.
37. Феномен педагогічного таланту.
38. Педагогічна діяльність як безперервний процес роботи над собою.
39. Майстерність виховного впливу педагога.
40. Майстерність педагогічного самовдосконалення.

Структура реферату

Реферат загалом не має перевищувати 15 сторінок комп'ютерного тексту та має відповідати наступній структурі: титульний лист, зміст, вступ, основна частина, заключна частина, список літератури і джерел, додатки (за необхідністю).

У *Вступі* обґрунтовується актуальність і доцільність вивчення обраної теми, визначаються мета і завдання роботи, науковці, які займаються даними питаннями.

Зміст *Основної частини* – зміст залежить від завдань, які ставить перед собою студент. Розкривається сутність аналітичної та дослідницької роботи, яку виконав студент.

Заключна частина – має містити узагальнення та оцінку результатів дослідження проблеми та індивідуальні *висновки* про практичну значущість проведеного дослідження у вигляді індивідуального завдання.

Список літератури і джерел – містить перелік літературних та електронних джерел, які використовував студент під час виконання завдань роботи і написання реферату.

Вимоги до оформлення реферату

Роботу друкують на комп'ютері на аркушах формату А4.

Титульна сторінка оформлюється як у Додатку А.

Шрифт – Times New Roman, кегль 14. Міжрядковий інтервал – 1,5. Відступ абзацу – 1,25. Назви розділів і підрозділів в тексті виділяються напівжирним шрифтом.

Текст роботи необхідно друкувати з полями таких розмірів: праве – не менше 10 мм, ліве – 30 мм, верхнє, нижнє – 20 мм. Усі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають наскрізній нумерації.

В тексті неприпустимі зайві пробіли, відступи та інтервали.

Усі сторінки реферату мають бути скріплені між собою.

Приклади оформлення літературних джерел наведені у Додатку Б.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

З метою послідовної і ефективної підготовки до поточного та підсумкового (семестрового) контролю студентам рекомендується користуватися питаннями для самостійної перевірки знань. Питання включають матеріали лекційних та семінарських занять, а також питання за темами, що вивчаються студентами самостійно.

1. Поняття педагогічної майстерності та її компоненти.
2. Мета і основні завдання дисципліни «Педагогічна майстерність».
3. У чому полягає сутність педагогічної майстерності.
4. Скільки рівнів має повна загальна середня освіта. Назвіть усі рівні.
5. Що таке Державний стандарт повної загальної середньої освіти.
6. Що таке комунікативна компетентність.
7. Якою є метою навчання іноземної мови.
8. Основні функції, які виконує вчитель іноземної мови і літератури.
9. Якими компетентностями має володіти вчитель ІМ і літератури.
10. З якими дисциплінами найтісніше пов'язана дисципліна «Педагогічна майстерність».
11. Назвіть навчальні методи учителя.
12. Назвіть навчальні методи учня.
13. Назвіть три основні методичні етапи процесу з навчання ІМ.
14. Що таке методичний прийом.
15. Від чого залежить вибір методів навчання.
16. Які цілі навчання іноземних мов у школі.
17. Які існують види спілкування.
18. Що таке принцип навчання.
19. Дидактичні принципи навчання іноземних мов.
20. Принцип науковості навчання іноземних мов.
21. Принцип наочності навчання іноземних мов.
22. Принцип свідомості навчання іноземних мов.
23. Принцип активності навчання іноземних мов.
24. Принцип виховного навчання іноземних мов.

25. Принцип систематичності і послідовності навчання іноземних мов.
26. Принцип доступності і посиленості навчання іноземних мов.
27. Принцип врахування індивідуальних особливостей учнів.
28. Принцип міжкультурної взаємодії.
29. Назвати методичні принципи навчання іноземних.
30. У чому полягає методичний принцип апроксимації.
31. Що таке інтерференція і її місце в процесі вивчення іноземних мов.
32. Назвати засоби навчання ІМ відповідно до їх класифікації. .
33. Що таке мова і мовлення.
34. Що таке вправа.
35. Що таке завдання.
36. Методи навчання іноземних мов.
37. Сучасні технології навчання.
38. Навчально-методичний комплекс з навчання іноземних мов.
39. Контроль у навчанні іноземних мов, його цілі і функції.
40. Види і форми контролю та оцінювання у навчанні іноземних мов.
41. Навичка, її основні якості. Уміння і їх види.
42. Лінгвосоціокультурна компетентність. Її компоненти, цілі і зміст.
43. Планування навчального процесу з іноз. мов.
44. Планування уроку з ІМ.
61. Педагогічна рефлексія, її сутність і значення.
62. Культура мови вчителя.
63. Культура поведінки вчителя.
64. Культура зовнішнього вигляду вчителя.
65. Імідж сучасного вчителя.
66. Педагогічна творчість.
67. Педагогічна задача.
68. Педагогічна ситуація.
69. Педагогічний такт.
70. Педагогічний авторитет.

Студент може обрати будь-яку тему із запропонованих, дещо змінити тему з огляду на свої професійні інтереси, а також запропонувати свою тему. Проте у будь-якому разі тема має бути обов'язково узгоджена з керівником від кафедри.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом. Під час семестрового контролю враховуються результати усіх видів роботи відповідно до розподілу балів, які отримують студенти.

Оцінювання індивідуального завдання (реферату) відбувається за вказаними критеріями та з наступним розподілом мінімальних та максимальних балів:

Зміст роботи (ступінь розкриття теми, логіка викладання матеріалу)	Дотримання вимог виконання роботи (структура, оформлення)	Загалом за реферат
6	4	10
4	2	6

Оцінювання усіх видів роботи студента протягом семестру:

С 1	С 2	С 3	С 4	С 5	С 6	С 7	С 8	С 9	С 10	С 11	С 12	Інд. роб.	Іспит	Загалом
2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	10	60	100
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	6		

Примітки: 1) Сем1, Сем2 і т.д - Семінарські роботи; 2) У чисельнику – максимальний бал, при своєчасному та правильному виконанні завдання, у знаменнику – мінімальний, при правильному, але несвоечасному виконанні завдання.

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується наступна таблиця відповідності:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	іспит
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Суспільна значущість професії вчителя. Функції вчителя.
2. Структура педагогічної діяльності.
3. Педагогічна майстерність як дисципліна, її мета і завдання,
4. Зв'язок дисципліни «Педагогічна майстерність» з іншими дисциплінами.
5. Сутність педагогічної майстерності, її елементи.
6. Навчальна діяльність вчителя загальноосвітнього навчального закладу.
7. Виховна діяльність вчителя загальноосвітнього навчального закладу.
8. Організаційна діяльність вчителя загальноосвітнього навчального закладу.
9. Методична діяльність вчителя загальноосвітнього навчального закладу.
10. Сутність, основні методи і форми інклюзивного виховання.
11. Педагогічні здібності, ознаки їх наявності і важливість.
12. Педагогічна ситуація і педагогічна задача.
13. Зовнішня техніка вчителя та її складові.
14. Внутрішня техніка вчителя та її складові.
15. Критерії професійної компетентності вчителя іноземної мови.
16. Особистісні якості вчителя. Шляхи їх розвитку та вдосконалення.
17. Педагогічна культура вчителя, її компоненти та функції.
18. Акторська майстерність в педагогічній професії.
19. Професійне самовиховання вчителя, його етапи, прийоми та методи.
20. Педагогічне спілкування, його особливості. Комунікативні вміння вчителя.
21. Стили педагогічного спілкування, їх переваги та недоліки.
22. Педагогічна етика вчителя, її категорії.
23. Педагогічний такт вчителя і шляхи оволодіння ним.
24. Педагогічний конфлікт, його учасники, сутність і причини.
25. Шляхи запобігання педагогічних конфліктів, їх подолання та стратегія поведінки вчителя під час їх вирішення.
26. Поняття булінгу (цькування), причини його виникнення, фази розвитку, учасники.
27. Профілактика булінгу серед школярів різного віку, з'ясування обставин та засоби протидії.
28. Імідж педагога, його складові. Формування позитивного іміджу вчителя.
29. Педагогічний авторитет вчителя. Ознаки високого та низького авторитету. Шляхи підвищення авторитету вчителя.
30. Педагогічна творчість, її методологічні засади.
31. Ознаки та критерії творчої педагогічної діяльності.

32. Ораторська майстерність вчителя.
33. Мистецтво вчителя вести індивідуальну та групову бесіду. Комунікативні вміння вчителя.
34. Майстерність розповідати та викладати навчальний матеріал.
35. Педагогічне мовлення, його ефективність. Шляхи вдосконалення мовлення вчителя.
36. Психологічна готовність до педагогічної діяльності. Психологічна стійкість вчителя.
37. Проблема професійного вигорання вчителя. Її ознаки, шляхи запобігання та подолання.
38. Шкільний простір як місце комфортного співіснування вчителів і учнів. Умови і можливості.
39. Інклюзивна освіта, її сутність, завдання та принципи.
40. Інклюзивний освітній заклад. Особливості його дизайну і штату.
41. Діти з особливими освітніми потребами, особливості їх психофізичного розвитку. Особливості роботи вчителя з такими дітьми і їх батьками.
42. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Її складання, реалізація, особливості оцінювання знань і умінь.
43. Особливості навчання ІМ у спеціалізованих навчальних закладах.
44. Урок іноземної мови у школі. Вимоги до нього.
45. Структура і типи уроків. Аналіз уроку з іноземної мови.
46. Позакласна робота з іноземних мов і зарубіжної літератури.
47. Феномен інтерференції при навчанні другої іноземної мови у школі.
48. Роль зарубіжної літератури у навчанні іноземних мов.
49. Формування міжкультурної компетентності засобами зарубіжної літератури.
50. Урок зарубіжної літератури у школі, його мета та завдання.
51. Які діти вважаються обдарованими. Система діагностики обдарованості в Україні і в світі.
52. Форми роботи з обдарованими дітьми в Україні і в світі.
53. Вимоги до вчителя обдарованих дітей. Досвід підготовки вчителів обдарованих дітей в Україні та за кордоном.
54. Класний керівник, його завдання та обов'язки.
55. Шляхи розвитку педагогічної майстерності.
56. Робота з важковиховуваними дітьми. Причини поганої поведінки дітей.
57. Майстерність володіння вчителя сучасними засобами навчання.
58. Майстерність формування учнівського колективу.
59. Майстерність комунікації вчителя з батьками учнів.
60. Виховна майстерність вчителя загальноосвітнього навчального закладу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Педагогічна майстерність : підручник / І.А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І.А. Зязюна. – 3-є вид., доп. і перероб. – К. : СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
2. Педагогічна майстерність. Хрестоматія : навч. посіб. / упоряд. І.А. Зязюн та ін. ; за ред. І.А. Зязюна. – К. : Вища шк., 2006. – 606 с.

Допоміжна

3. Васянович, Г.П. Педагогічна етика : навч. посіб. / Г.П. Васянович. – Київ : Академвидав, 2011. – 248 с.
4. Вердіна, С.В. Секрети педагогічної майстерності : уроки для вчит. / С. В. Вердіна, А. Г. Панченко. – Х. : Основа, 2008. – 111 с.
5. Енциклопедія педагогічних технологій [Електронний ресурс] : посібник / авт.-уклад. Н.П. Наволокова. – Харків : Основа, 2009. – 176 с. – (Сер. : «Золота педагогічна скарбниця») – Режим доступу: <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fosnova.com.ua>
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В.Г. Кремень. – 2-ге вид., доп. та перероб. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1144 с.
7. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / пер. з англ., наук. ред. укр. вид. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
8. Закон України «Про повну загальну середню освіту». – [Режим доступу]: <http://osvita.ua/legislation/law/2232/> [станом на 04.02.2021]
9. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / уклад. : Н.В. Заєркова, А.О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с.
10. Кайдалова, Л.Г. Педагогічна майстерність викладача [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л.Г. Кайдалова, Н.Б. Щокіна, Т.Ю. Вахрушева. – Харків : НФаУ, 2009. – 140 с.
11. Ковальова, І. Педагогічна іміджологія: сутність, етимологія, шляхи креативного використання у сучасному вищому навчальному закладі / І. Ковальова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/1582>
12. Малахов, В. Етика спілкування : навч. посіб. / В. Малахов. – К. : Либідь, 2006. – 400 с.
13. Марченко, О.Г. Основи педагогічної майстерності. – Х. : Основа, 2009. – 112 с.

14. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / авт.-упоряд. О.І. Кіліченко. – Івано-Франківськ, 2012. – 206 с.
15. Педагогічна майстерність : підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – К. : Вища шк., 1997. – 349 с.
16. Педагогічна майстерність : підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін., за ред. І.А. Зязюна. – 2-е вид., доп. і перероб. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с.
17. Порошенко, М.А. Інклюзивна освіта : навч. посіб. / М.А. Порошенко. – Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. – 300 с.
18. Сисоєва, С.О. Основи педагогічної творчості : підручник / С.О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 344 с.
19. Степанов, О.М. Педагогічна психологія : навч. посіб. / О.М. Степанов. – К. : Академвидав, 2011. – 416 с.
20. Теслюк, В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник / В.М. Теслюк, П.Г. Лузан. – К. : НАКККиМ, 2011. – 304 с.
21. Тофтул, М.Г. Сучасний словник з етики : словник / М.Г. Тофтул. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf>
22. Український педагогічний енциклопедичний словник / уклад. С. Гончаренко. – вид. 2-ге, допов. й випр. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 519 с.
23. Філатова, Л.С. Педагогічна майстерність : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти пед. ун-тів за спец. 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта / Л.С. Філатова. – Харків : ХНПУ, 2021. – 90 с.
24. Фіцула, М.М. Педагогіка : навч. посіб. / М.М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2009. – 560 с.
25. Федорчук, В.В. Основи педагогічної майстерності / В.В. Федорчук. – Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
26. Хоружа, Л.Л. Етичний розвиток педагога : навч. посіб. / Л.Л. Хоружа. – К. : Академвидав, 2012. – 2005 с.
27. Шевців, З.М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник / З.М. Шевців. – вид. 2-ге, випр., доп. – Львів : «Новий світ – 2000», 2019. – 264 с.

Методична

1. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Педагогічна майстерність» для студентів усіх форм навчання спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)) Освітньої програми 014.021 Англійська мова і література. / уклад. : О.В.

Золотарьова, М.М. Кабанець, Г.В. Піскурська та ін. – Луцьк : ДонНТУ, 2023. – 31 с.

Періодичні видання

1. Український педагогічний журнал. – Режим доступу: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal>
2. Інноваційна педагогіка. – Режим доступу: <http://www.innovpedagogy.od.ua/>
3. Інформаційний збірник для освітян. – Режим доступу: <http://presa.ua/informacijnij-zbimik-dlja-osvitjan.htm>
4. Зарубіжна література в школах України.
5. Всесвітня література в школах України.
6. Іноземні мови в школах України. – Режим доступу: <http://presa.ua/inozemni-movi-v-shkolah-ukraini.html>
7. Педагогічні науки. – Режим доступу: <http://pednauki.pnpu.edu.ua/>
8. Освіта та розвиток обдарованої особистості : науково-методичний журнал Інституту обдарованої дитини НАПН України. – Режим доступу: <http://otr.iod.gov.ua/index.php>
9. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Інститут обдарованої дитини : веб-сайт. – Режим доступу: <https://iod.gov.ua/events.php>
2. Національна Академія Педагогічних Наук України : веб-сайт. – Режим доступу: <https://naps.gov.ua/>
3. Освіта в Україні та за кордоном : веб-сайт. – Режим доступу: <http://osvita.ua>
4. Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Український центр оцінювання якості освіти : веб-сайт. – Режим доступу: <https://testportal.gov.ua>
6. На урок : Освітній портал для вчителів : веб-сайт. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua>
7. Педагогічна преса – все про освіту в Україні : веб-сайт. – Режим доступу: <https://pedpresa.com.ua/>
8. Репозитарій шкільних підручників України : веб-сайт. – Режим

доступу: <https://pidruchnyk.com.ua/>

9. Englishtips – все для вчителя англійської мови : веб-сайт. – Режим доступу: <http://englishtips.org>

10. Методичний портал : веб-сайт. – Режим доступу: <http://metodportal.net>

11. Педрада : портал освітян України. – Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/>

12. Нова українська школа (НУШ) : Інтернет сайт. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/>

13. Інклюзивне навчання. Міністерство освіти і науки України : офіційний Інтернет сайт. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>

14. Українське відділення Міжнародної асоціації викладачів англійської мови як іноземної – IATEFL Ukraine. – Режим доступу: <https://ukraineiatefl.wixsite.com/iateflukraine>

15. British Council in Ukraine. – Режим доступу: <https://www.britishcouncil.org.ua/en>

16. British Council. – Режим доступу: <https://learnenglish.britishcouncil.org/>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульної сторінки реферату

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра мовної підготовки

РЕФЕРАТ

з дисципліни Педагогічна майстерність
на тему

« _____ »

Студента групи АМ _____
(ПІБ) _____

Рівень освіти: перший (бакалаврський)
Спеціальність: 014.02 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Освітня програма: Англійська мова і
література

ДОДАТОК Б

Приклади оформлення джерел**Книги, монографії, посібники:**

1. Василюк А. Сучасні освітні системи : посіб. з порівнял. педагогіки для самост. роб. студ. / А. Василюк, Р. Пахоцінський, Н. Яковець ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин : НДПУ, 2002. – 139 с.
2. Педагогічна майстерність : підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І.А. Зязюна. – 2-е вид., доп. і перероб. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с.
3. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. – К. : Рад. шк., 1988. – 304 с.
4. Закордонний досвід забезпечення роботи з обдарованими дітьми : монографія / [авт. кол. : М.С. Гальченко, В.В. Волик та ін. ; за ред. В.М. Титова] ; НАПН України, Ін-т обдаров. дитини. – К. : Інформаційні системи, 2010. – 314 с.
5. Бочарова О.А. Обдаровані діти в Польщі: соціально-педагогічна підтримка : монографія / Олена Анатоліївна Бочарова ; Горлів. держ. пед. ін-т інозем. мов. – Горлівка : ГДППМ, 2012. – 479 с.

Словники, енциклопедії:

6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1144 с.
7. Український педагогічний енциклопедичний словник / укл. С. Гончаренко. – вид. 2-ге, допов. й випр. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 519 с.

Статті:

8. Бех І.Д. Державницьке виховання як суспільно-освітній пріоритет / І.Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2015. – № 2 (87). – С. 14-17.
9. Ваховський М.Л. Кількісний і якісний підходи в порівняльно-педагогічному дослідженні / М.Л. Ваховський // Освіта та педагогічна наука. – 2016. – № 1 (164). – С. 64-68.
10. Тадеєв П.О. Науково-практичний підхід до організації навчання обдарованих учнів як важливий чинник модернізації шкільної освіти для сталого розвитку [Електронний ресурс] / П.О. Тадеєв // Нова педагогічна думка. – 2011. – № 1. – С. 84-91.

Дисертації:

11. Бочарова О.А. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих школярів у Польщі : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.01 / О.А. Бочарова. – Луганськ, 2013. – 602 с.

12. Золотарьова О.В. Педагогічна підтримка обдарованих дітей в загальноосвітніх школах Ізраїлю : дис. ...канд. пед. наук : 13.00.01 / О.В. Золотарьова. – К., 2017. – 222 с.

Електронні джерела:

13. Державний Стандарт України. ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/standarts/DSTU_3008-95.pdf

14. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/law/2232/>

Веб-сайти:

15. Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>

16. Репозитарій шкільних підручників України. – Режим доступу: <https://pidruchnyk.com.ua/>

17. Нова українська школа (НУШ) . – Режим доступу: <https://nus.org.ua/>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до семінарських занять та самостійної роботи з

дисципліни «Педагогічна майстерність»

для студентів спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література
(англійська)), освітньої програми 014.021 Англійська мова і література усіх
форм навчання

Укладачі: Золотарьова О.В., Кабанець М.М, Пікурська Г.В.,
Попова О.В., Скирда А.Є.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

43018, м. Луцьк, вул. Потебні, 56.